

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК LVII Ч. 50. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-ГО БЕРЕЗНЯ 1949.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 50. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 3, 1949.

VOL. LVII

ТРИ ЦЕНТИ в З. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0807 — 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОМІСІЯ ПОКІНЧИЛА ПРАЦЮ НАД РЕФОРМОЮ УРЯДУ

Вашингтон, 1. березня. — Покликана конгресом до життя перед 19 місяцями двопартійна Комісія Організації Екзекутивної Ділянки Уряду відбула сьогодні своє останнє засідання, на якому потвердила свої рішення в справі реорганізації різномірних федеральних агенцій і бюр. Комісія, якої головою був колишній президент Герберт Гувер, складала впродовж 19 місяців 18 докладів і доручень, з яких вісім уже були предявлені конгресові. Десять далішніх звітів підуть до конгресу перед днем 13 березня. Ціллю праці комісії було знайти способи для більшої видатності праці уряду. Комісія випрацювала план, як це можна досягнути, а рівночасно заощадити в видатках три мільйони доларів річно. Можливе, що комісія збереться ще раз в квітні, щоб скласти один загальний звіт і спонукати президента й конгрес до заочаткування намічених реформ. Хоч комісія складалася по половині з представників обох великих політичних партій, не було ані одного випадку впродовж цілого часу її нарад, щоб партійна приналежність впливала на хід нарад. Загально признають, що вислід нарад буде пам'ятником для колишнього президента Герберта Гувера, якого таланту не доцінювано, коли він був президентом. На останній сесії всі члени комісії влаштували Гуверові овацію.

КАРУСІ ЗАПЕРЕЧУЄ, ЩО ВІН ХОЧЕ ДОПУСТИТИ БІЛЬШЕ ЖИДІВ ДО АМЕРИКИ

Вашингтон. — Уго Карусі, голова Комісії Переміщених Осіб, складав свідчення перед сенатською комісією приділів, домагаючися дотації \$30,000 на працю комісії, які то гроші зчиркнула комісія палати репрезентантів. Він заперечив, наче б він старався змінити імміграційний закон тому, щоб допустити більше жидів, як це йому закидають. Він скритикував теперішні обмеження для нових іммігрантів і висловив погляд, що „тепер не можна спровадити до Америки іммігранта, не накладаючи на нього кайданів“. Сен. Робертсон виявив погляд, що треба допускати таких іммігрантів, які надаються на працю на фармах. Карусі відповів, що вже тепер працює на фармах багато таких, що не мали досвіду з фармерською працею давніше й дають собі раду. Він виявив, що заперечує на мешкання й на працю для нових іммігрантів, заперечує, що комісія може їх поладити.

ПОНАД 152,000 ВІЗНИВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашингтон. — 3 днем 1 січня 1949 р. було в федеральних і стейтських тюрмах і поправних установах Злучених Держав 152,564 в'язнів, як це оприлюднило Бюро Цензу. Це є трошка більше ніж один в'язень на 1,000 осіб населення. Федеральних в'язнів збільшилося в 1947 р. на 11,224, одначе було на 30,000 менше ніж у передвоєнний 1940 році.

ЗВІТ З СУСПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУНДАЦІЇ РОСЕЛ СЕНДЖ

Нью Йорк. — Суспільна фундація добродійності, ведена фундацією Росела Сейджа описана в книзі „Сопел Ворк Ір Бук“ з 1949, яка щойно вийшла з друку. В минулому році ця фундація допомогла реабілітувати себе 53,131 особам. Це тільки цифра, а якість праці північчя з її розгалуження, як це подано в книжці. Кошти реабілітації в минулому році внесли приблизно 25 мільйонів доларів. Праця обіймає не тільки службу для пошкоджених, але й службу для недопущення до бід. Тому саме ця книжка є інтересною для всіх, хто займається людською бідною.

ЕКОНОМІЧНА ГРУПА ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Демократична більшість у спільній конгресовій комісії для економічного звіту висловила повне признавання для президентової програми проти інфляції, а республіканська меншість висловила свій спротив проти неї. У звіті комісії для життя повного конгресу не згадано ніде про потребу підвищення податків у біжучому році, хоч президент згадав про konieczність нових податків на загальну суму чотирьох мільярдів доларів.

Палата репрезентантів признає право громадянства для іммігрантів з Азії

Вашингтон, 1 березня. — Палата репрезентантів голосуванням „на око“ знесла дотеперішній закон, який виключав азійців право набування громадянства Злучених Держав. Коли б була перейшов це в сенаті, тоді іммігранти з Азії, з Японії й островів Тихого океану мали б право набувати американське громадянство на рівні з іммігрантами з Європи й інших частин світу. Ньюйорська репрезентатія під проводом Віта Марконтонія виявила при голосуванні спротив проти законопроекту тому, що вона домагалася знесення обмежень квоти на іммігрантів з британської Західної Індії. Ця квота виноситься тепер 65,721 осіб річно. Конгресмени з Каліфорнії, які досі завжди були головними противниками допущення імміграції з Азії, тепер голосували за знесення обмежень.

СЕНАТСКА КОМІСІЯ ОБСТОЮЄ СТРОГУ ПРОВІРКУ ЛЬОЯЛЬНОСТІ СЛУЖБОВЦІВ В ЕКА

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ виявила спротив проти об'єднання прав для перевірки льоїальності кандидатів на службовці в урядові при Адміністрації Економічної Кооперації. Об'єднання запропоновано адміністратором Джоном Маном, який твердить, що при нагоді різних „скрінгінгів“ недопускається не раз найліпших людей до праці при Плані Маршала для відбудови Європи.

ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРИ І ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Конференція Духівництва Американської Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки, яка відбулася в дні 22 і 23 лютого 1949 р. під проводом ВІПресов. владки Івана Теодоровича в Філадельфії Па., ухвалила резолюцію з „протестом проти переслідування комуністичними режимами віри і Церкви на рідних землях та в усьому світі“. Іншою резолюцією ухвалено „вийти в порозуміння з іншими Укр. Прав. Церквами, в цілі створення мирного співжиття й творчої співпраці ще до остаточного поєднання“, підкресляючи, що до цього об'єднання вони завжди змагалися.

СЕМ КАР ПОСТАВЛЕНИЙ В СТАН ОБВИНУВАННЯ ЗА ШПИГУНСТВО В КАНАДІ

Отава, „столиця Канади“. Сем Кар, якого загально вважають за голову російської шпигунської шайки в Америці, поставлений в стан обвинувачення суддею Джакімом Свейвом за змову для підрозлення канадського паспорту для советського агента. Суддя видав рішення після переслухання шости свідків. Колишній урядовець советської амбасад, Ігор Гузенко, посвідчив, що Кар торгувався в амбасаді за виплату \$5,000 на підроблений паспорт, який давав спроможність советському агенту переїхати з Стейтів до Канади. Амбасада згодила дати \$3,000. Гузенко пізнав Кара особисто, заявляючи, що його в амбасаді називали шпигунським ім'ям „Сем“ або „Френк“.

ЗАПОВІДАЮТЬ БЛЮКАДУ СОВЕТСЬКОЇ РЕПАТРИЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

Франкфурт, 2. березня. — Вісім членів советської формально „репатріційної“, а на ділі шпигунської комісії в американській зоні Німеччини не послухали домагання генерала Кляє з 16-го лютого, щоб найпізніше до кінця лютого закінчити свій побут в американській зоні. Вчора, 12 годин після терміну, вони ще були в своєму будинку в центрі американської колонії в цьому місті, заявляючи, що вони не вийдуть, доки не дистантуть на це наказу від советського командування в Берліні. Якщо вони не дистантуть цього наказу до 8-ї сьогодні рано, вони готові його вже ніколи не дістати, бо американська поліція має наказ в тому часі перервати їм всі комунікаційні зв'язки та почати блокаду будинку, не допускаючи до нього жадного постачання. В доданку, якщо хто з більшовиків після того вийшов з дому, поліція має наказ його негайно заарештувати. Досі не дійшло до жадного інциденту. Більшовики вчора ввечері мали забаву, а на запит американської зв'язкової чечено відповіли, що вони не мають права самі нічого робити, як довго не дистантуть наказу від своїх заарештованих. Як відомо, советський уряд запротестував проти рішення ген. Кляє.

Обвинувачені відкликають свої зізнання в справі кард. Міндсенті

Заявляють, що до „признань“ їх змусила поліція; говорять про „розстріл нервів“

Будапешт, 2 березня. (АП) — Тут перед „народним судом“ відбувається процес проти 14 осіб, обвинувачених в співучасті в протизаконних грошевих транзакціях з кард. Міндсенті. На поліції всі вони „призналися“ до вини та потвердили закидувані їм злочини, що було теж одною з „підстав“ засуду кардинала Міндсенті на досмертну тюрму. Тепер вже п'ятьох з цих обвинувачених відкликали свої зізнання, заявляючи, що до них їх змусила поліція терором. Один з обвинувачених, Зігмунд Дойч, подрібно оповів, як після арешту поліція держала його самотнього в тюремній клітці та терором і залякуванням змусила його „признатися“ до закидуваних йому злочинів, що він і зробив, дівастив розстріл нервів. Не зважаючи на заперечення підсудних, прокуратор домагається для них „вируку, який служив би інтересам народу“.

ДАЛЬШІ „ПРИЗНАННЯ“ ПІДСУДНИХ ДУХОВНИКІВ В БОЛГАРІЇ

Софія, 2 березня. — На вчорашній розправі проти 15 протестантських духовників далішніх шість обвинувачених „призналися“ до закидуваних їм злочинів зради, шпигунства, змови проти уряду та недовольних грошевих транзакцій. Тільки один з підсудних заперечив свою вину в інших закидах, крім участі в протизаконних грошевих транзакціях. На закінчення своїх зізнань підсудні ще в доданку вихваляють поліцію за „людяну поведінку“ з ними та за „політичне перевиховання“. Розправа продовжується.

СУДЯТЬ СВЯЩЕНИКІВ ТЕЖ В ПОЛЬЩІ

Варшава, 2 березня. — В слід за всіма іншими країнами терористичної советської „народної демократії“, тепер, виходило б, почалася вже повільна атака на церкву і духовенство теж в Польщі. Безпосередньо після засуду на 15 років каторги одного католицького священника у Варшаві, вчора почався судовий процес проти інших трьох священників в Лодзі. Всім їм закидується співпраця і допомога польському проти-комуністичному підпіллю. Одного священника судять за те, що він благословив провідника повстанської групи.

ГЕН. МЕКАРТУР ЗАПОВІДАЄ ОБОРОНУ ЯПОНІЇ

Токіо, 2. березня. — Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доглес МекАртур, заявив вчора, що Америка цілком певно обороняла б Японію на випадок советської атаки.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКЛИК ДО МАСОВОГО ЗРАДНИЦТВА У ФРАНЦІЇ

КОМУНІСТИЧНІ П'ЯТІ КОЛОНИ В СВІТІ МАЮТЬ НАКАЗ ПОВЕСТИ ВІЙНУ ПРОТИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІДБУДОВИ ТА ПРОТИ АТЛАНТИСЬКОГО ПАКТУ.

Париж, 2. березня. — Після нікчемної заяви комуністичних провідників у Франції, Італії та Британії, що ці п'яті колонні на випадок війни зі Советським Союзом не тільки не оборонятимуть своїх країн, але й активно допомагатимуть советській армії, вітаючи її як „визвольників“, тепер виявляються далішні подробиці масового зрадництва комуністів головно у Франції. Офіційний орган комуністичної п'ятої колонії у Франції, тижневик Франсе Новей, опублікував тепер промову вигодуваного в Москві провідника французьких комуністів, Моріса Торреса, виголошену на партійній конференції ще 6-го лютого, отже на три тижні перед його черговим виступом на цю тему. Вважається, що ця промова була така важлива, що її раніше мусів апробувати Кремль. В ній не тільки дається комуністам інструкція та закликається їх до масового зрадництва Франції на випадок війни зі Советами, але вже й тепер наказується їм організувати масові саботажі, щоб не допустити до скріплення французької оборони та взагалі саботувати відбудову країни. Ця нова акція масового зрадництва комуністичних п'яти колон в світі має йти до діля проголошеної Комінформом війни проти американської Програми Європейської Відбудови та проти організації спільної безпеки, що має бути оформлена в Атлантійським пакті. В далішому виявляється, що крім легальних комуністичних п'ятих колон в поодиноких не-советських країнах вже теж організується добре законспіровані ячейки, які мали б продовжувати зрадництво своїх країн в користь Советів на випадок, якщо б уряди цих країн наостанці унеможливили це „дегальне“ зрадництво. Цю наглу акцію комуністичних п'ятих колої пояснюється теж як безпосередній наслідок страху Москви перед великим прогресом європейської відбудови, скріпленням солідарності демократичних країн та їх оборонними заходами.

ПОЛІАКИ ПРОБУЮТЬ „ПОСЕРЕДНИЧІТИ“ В БЕРЛІНІ

Берлін, 2. березня. — В останньому часі польська військова місія в Берліні виявляє велику активність як советський посередник для поладження советсько-західного спору в справі цього міста, зокрема щодо суперечностей в справі волюти. В західних колах підозрюють, що це тільки черговий советський маневр, щоб по можливості якнайдовше зволікати справу остаточного здійснення західного плану щодо західно-німецької держави.

ЗАСУДИЛИ СОВЕТСЬКИХ ШПИГУНІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Франкфурт, 2. березня. — Американський військовий суд розглянув справу п'ятьох осіб, обвинувачених в шпигунстві американських військових споруд в Німеччині в користь Советів. Обвинуваченим доказано вину та виявлено, що вони за це одержували платню від контрольованої Советами польської розвідки. Всіх засуджено на каторгу від 12 до 30 років.

ЗНОВУ „МЕРТВА ТОЧКА“ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВАХ АВСТРІЇ

Лондон, 2. березня. — На конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі мирового договору з Австрією вчора знову поставала „мертва точка“, як представники Югославії заявили свою невідступність від домагань до австрійської території та воєнних відшкодувань, а представники Австрії з такою самою впертістю відкидають ці домагання.

ЗАПОВІДАЮТЬ ОБОРОНУ КОНФЕРЕНЦІЮ СОВЕТІВ ЗІ САТЕЛІТАМИ

Варшава, 2. березня. (АП). — 3 добре поінформованих джерел тут заявляють, що вже правдоподібно в половині березня мала б відбутися в місті Дебрічині на Мадришні „заборона конференція“ Советського Союзу та його сателітів.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

AMERICAN + RED CROSS

БЕРЕЗНЕВА КАМПАНІЯ

А. Ч. ХРЕСТА

Місяць березень — це місяць Американського Червоного Хреста. Значить це вже й мала дитина. Проте кожного року збирає підготовча праця до березневої збірки довгі місяці часу, заки збудується пропагандний та збірковий апарат, без якого переведення збірки неможливе.

З днем 1. березня починає збірку на АЧХ ціла армія жінок, що їх будемо бачити впродовж місяця, куди не повернемось. Всюди протягнутимуть з милим усміхом пушки, щоб дістати до неї нашу лепту на благородну ціль. Так буде по всіх містах країни. Між тими жінками, що виконуватимуть цю добровільну, гуманітарну працю, будуть у поважному числі, як і минулими роками, теж і українські жінки, тут роджені й ті, що прибули з старого краю. Між щедрих жертводавцями будуть цілком певно теж і цього року і американські українці, включно з їхніми установами. Це природне, самозрозуміле.

Цього року Американський Червоний Хрест уже не збирає тих великанських сум, які збирав у часі війни. Цьогорічна квота, яка має бути зібрана, вносить тільки \$60,000,000, що виглядає на малу в порівнянні з тими квотами, що їх треба було збирати в часі останньої війни. У війні, можна б подумати, були більші потреби, то й треба було більше грошей. Але це на ділі не відповідає дійсності, бо потреби і тепер дуже великі. Тільки тепер нема виглядів, щоб можна було добровільними жертвами зібрати більше, як цю квоту, яку встановлено на цей рік.

Різних нещастів та нужди ще всюди повно. Є багато інвалідів, неспасених калік, що потребують спеціальної опіки. Потребують допомоги, а то й цілковитого рятунку теж і родини тих калік, що лишені раз і назавжди без засобів і опіки. А скільки то бувало раз-у-раз різних елементарних нещастів! Та де б вони не траплялись, всюди першу допомогу несе Американський Червоний Хрест. Тому і не дивно, що АЧХ це така установа, що нею гордяться ціла країна, що вона улюблена цілим американським народом, як це вірно представив президент Труман у своїй радіовій промові, виголошеній на передодні збіркової кампанії.

Червоний Хрест це „тепле серце вільного народу“, заявив ген. Айзенгавер, промовляючи з цієї самої нагоди по радіо з Чикаго. Кожна кампанія на Червоний Хрест, казав ген. Айзенгавер, дає американському народові нову нагоду виявити свою щирість, благородність свого серця та особисту відповідальність. Це є прикмети, що знаменують його характер. Діти є такі, казав ген. Айзенгавер, що голосять, що „тільки влада може таке виконати“. Але в Америці нарід виявляє постійно, як багато добра може зробити приватна, індивідуальна, вільна ініціатива. Це вважається американською спадщиною. Це така спадщина, в основі якої є посвята вільних громадян вільної країни та якою — говорив ген. Айзенгавер — „ми перемагасмо реґіментацию, а спомагаємо свободу“.

Думаємо, що ген. Айзенгавер наткнувся у своїй промові на щось більше, як на потребу скласти добровільну жертву на дальшу працю Американського Червоного Хреста. Він вказав на жертвенність і добровільну посвату, як щось таке, що є кончею вільних людей на вільній землі.

Збереження родючости землі підставою миру

Людей стає щораз більше, а родючої землі щораз менше. На цю справу звернув минулого тижня увагу д-р Милтон Айзенгавер, президент Канзас-Стейт Каледжу на зібранні Товариства Годувальників Худоби в Канзас Сіті, у стейті Мічигані. „Організація Об'єднаних Держав, яка перемінилася в дебатуюче товариство, повинна подбати за якийсь справжній осяг... Саме прийшов час, коли Об'єднані Держави можуть зібрати найкращі рішучі таланти і з ними наратитися над збереженням родючої землі і над продукцією харчів“, твердив промовець. На думку д-ра М. Айзенгавера консервація землі є „такою програмою, над якою ми всі можемо працювати при програмі для збереження миру; бодай при цій одній справі зможемо досягнути порозуміння між націями світу“.

Справа піднесена д-ром Айзенгавером, не є нова, однак важна є пригада про неї в теперішньому часі, коли людство майже забуло, про що йдеться у тому міжнародному напруженні, яке висить у повітрі і яке багатьом людям не дає спати. Здається, що головну причину, задля якої повстають війни, полишено на боці, а зате взяла верх чисто психологічна справа, тобто бажання панувати над світом.

Між новими українськими мігрантами, які приїждять до Америки зі скитальцями, є багато таких, що були наочними свідками, як німці міряли глибину українського чорнозему, а помірявши його, вивозили цілими потягами родючу українську землю до Німеччини, щоб її там розсіяти по своїх нивах. Хоч як певні були німці, що вони опанують Україну і заберуть її для себе, вони не мали терпеливості ждати кінцевого висліді війни, а використовували хвилеву конюнктуру для буквального загарбання української землі. Вони вважали її дивним дороговціним скарбом, який їм припадає для піднесення вартості їхньої землі. Цим вони тільки підтвердили, що Україна тому не може мати спокою, що вона занадто багата в різні ресурси, на які зависні сусіди, а то й сторонні народи, раз-у-раз гострили зуби.

Тимто українці найліпше розуміють вартість родючости земельної почви не тільки для місцевого населення, але й для цілого людства. Коли б так в Організації Об'єднаних Держав засідали представники не підсоветської, а незалежної України, вони були б одні з перших, які підтримали б за-

зив д-ра Айзенгавера до збереження родючости землі по всіх країнах світу і до продукції харчів для виживання людства.

Примітивні люди навіть їдять землю. Деякі племена держаться ще й нині традиції, що людина впродовж свого життя має зісти гарнець землі. Науковці, які просліджували цю справу, зрозуміли, що в тому є оправдана підстава. У землі є складники, необхідні потрібні для розвитку людського організму. Може це бути кальцій, залізо, а може бути і якийсь лік проти отруї. Коли на цій землі не росте якась рослина, яка містила б у собі потрібні до життя складники, тоді людина інстинктивно кидається їсти землю для заспокоєння голоду. Про географію (науку про існування землі) написано цілі книги. Деякі люди їдять кору дерев, ще інші коріння дерев або й траву, а все те вказує, що людина мусить їсти, щоб утримати життя або здоров'я.

Почуття голоду є таке пригноблююче, що голодна людина не розуміє вищої ідеї, доки не заспокоїть голоду. Про це знають з практики ті наші люди, що приїждять тепер з Європи. Вони були свідками штучного голоду, витвореного більшовиками на Україні й на цій підставі вони оправдують безсильність українського голодного населення єупроти більшовицького тирана.

Інакше виглядає справа, коли перед голодом рятуються не одиниця в народі, а ціла нація. Тоді державний уряд ще завчасу може вказати нації на території, з яких можна дістати харчі в майбутності і може переконати націю, що її рятуюнок лежить в загарбанні сусідніх земель. У такий спосіб Гітлер поширив свою теорію про „лебенсraum“ (місце для життя) німецького народу на сході і спонукав німців кинути з завзяттям здобувати сусідні землі та винищувати автохтонне населення сусідніх країн.

З історії завоювань європейських націй звісно випливає антигійців й французів до Західної Індії. Туди дістались були вже давніше еспанці ще за Колумба, однак, коли там не наїшли золота, втратили до неї інтерес. У тому часі в Європі вже зрозуміли були значення цукру для розвитку людського організму. Тому, що земля Західної Індії надавалась на плекання цукрової тростини, французи й англійці пішли туди за загарбницькими цілями. Насадивши тут цукрову тростину, ці європейці по-

Микола Коколюський.

„Рассея всьому свету галава“

То було літом у 1945-му році. Війна скінчилася і діпніти всякої масти, розпоршені по цілій Німеччині, стали стягатися в табори. Одні на те, щоб вернутися на „родину“, другі, щоб не вертатися туди. Збиралися разом, бо, як то кажуть, в компанії і смерть не страшна.

Кипіло і в місті Зальцбурзі, в загальному знаному таборі на передмісті Парш. Там збиралася передовсім „русска“ братія, давні „білі“ і теперішні „червоні“ громадяни. І найшляхетнішим також досить велика кількість українців.

Одної соняшної днини заїзять на терен табору три машини, а на них улагоджені товариш-командіри. Все застигло зі страху. То ж був час американсько-російського братерства, коли товариші могли свободно їздити по цілій Німеччині і коли були часті випадки насильного вивозу на поневолу „родину“. Що буде з нами, тремтілі перелякані люди. На щастя, скінчилося все на советським акафісті на честь щасливого життя і геніального батька.

Товариші відіхали і люди легше відіхнули. Відіхнув свободно і „руський“ дяждко, що сидів поруч нашої громади, та й з тріномфом заявляє: Рассея всьому свету галава. Так і должно бити!

Отсе, на мою думку, зразок російського патріотизму, зразок відношення росіян до інших націй, до цілого світу, і до тих, що втекли від большевицьких, тих, що „не знають національного антагонізму“. А другий зразок, вже з останніх днів, це автор книги „Я вибрав волю“, що заявляє те саме тільки іншими словами.

„Матушка Рассея“ вполювала в своїх людях цілими віками, що вона „всьому свету галава“. Те саме говорять сьогодні більшовицькі патріоти. А як

чали ввозити туди нігрі для її плекання.

Загальною говорять, що Колумб тому пустився на здогадне відкриття Індії, щоб звідти дістати різне коріння для консервування м'яса, без якого Європа не могла робити виправ на дальшу мету. Коли з часом голландці заволоділи торговлею корінних товарів, діставши на них майже монополію в Західній Індії, англійська Компанія і заволоділи областю від рогу Доброї Надії в Африці аж до протоки Магелана в Америці, щоб звідти діставати корінні товари. Це дало початок до модерної Британської Імперії.

Про ті справи згадується в книжці „Оповідання про лю-

п. Керша твердить, що серед великої більшості українців немає антагонізму до російського народу, то я його ще доповню. Отого антагонізму немає вже від тієї хвилини, коли під Полтавою лягла українська самостійність. Він конає разом зі символом тієї української самостійності, Каленішевським, у Соловецькій тюрмі. Отоді то місце мазепинців занимає виплекана Росією, порою малоросів. І тільки спалахує він огнем у Кирилло-Медовський братстві і в полум'яних словах Шевченка. І спалахує він ще раз підчас визвольних змагань. На жаль, „брак антагонізму“ переміг. Коли молода українська держава наїшла в крайній не безпечі, тоді небагато їх наїшлося, отих, яких серце обізвалося на клич батьківщини. Зате скільки наїшлося отих „нейтральних“, „краєхатників“, отих, в яких був „брак антагонізму“. І це тягнеться й до сьогодні. Отже, не советським злидні затерли міжнародний антагонізм. Це малоросів принає, що „Рассея всьому свету галава“. А якщо так воно є, якщо більшості українців „всьому свету галава“, тоді й шкода-говорити про майбутню самостійність України, тоді киньмо до коша всяку думку про українську державу, а добиваймося тільки звільнення від большевицького соціального поневолення, а тоді заживемо щасливо, при спільному „кашлялку“, в батьківщині, що „всьому свету галава“.

Хіба що може майбутня матушка Рассея, з вільності сама запропонує тим, у кого „брак антагонізму“ будувати українську державу. Може відступить тоді добровільно всі українські землі, а може ще й доласть. Яка іділія!

Село є українське, а „найкращий відгук на українські національні ідеї знайдеться се-

дину й її харчі“, написану братами С. С. і С. М. Фурна, знавцями відживлювання людського організму. Коли взяти за підставу, що справді люди й народи не дотримують війни в першу чергу за здобуття засобів для прохарчування, тоді зовсім оправданий є зазив д-ра Айзенгавера на адресу Об'єднаних Держав, щоб створити світовий рух за консервацію родючої землі, як підстави для прохарчування людства, а в тим і для покладення основ вічного миру.

Як нищиться родючість земельної почви, це питання спеціальних дослідників землевідства і про це доволі часто згадується як у фаховій, так і в щоденній пресі.

ред сільської інтелігенції“, пише п. Керша „додаючи, що „підтвердження тому можна було бачити в часі останньої німецької окупації України“. Але рівночасно твердить, що під советсько-московською окупацією України нема національного антагонізму. Дивно. А я таки вірю, що свідомий, свободолюбний, український елемент повстане, не тільки за повний „кашлячок“, але виступить і за національне визволення України!

Ясно, що мої твердження про малоросійську „сіру кобилу“, відносяться не тільки до самої мови. Українську селянку, що не знала української мови, і згинувла в огні, від ворожої руки, з охликом „да здравствует Україна“, запише українська історія в золоту книгу визвольних змагань. Але не може шанувати тих малоросів, які вміють прекрасно говорити по-українськи, а по закутках шепочуть між собою по-російськи, бо їм „всьому равно“; тих, які в українському середовищі були українцями, користали з того середовища, а як опинилися на новій землі, то або загаладують до чужих таборів, або зовсім туди переходять; тих, які маючи українську православну церкву, вибирають таку російську і т. д. Знову наклеювати боріям за волю України, боевикам УПА, марку малоросів — це вже щонайменше нетакт. Не знаю відки у п. Керші такі докладні відомості про національний склад УПА, коли пише, що там є росіяни. Якщо воно справді так є, то б'ю чолом перед тими російськими боевиками. Це мабуть перший раз в українській історії росіяни боряться під українськими знаменами!

Турбується п. Керша браком погонича для сірої кобилки. Будемо спокійні! Геній української нації зуміє вже запрягти її у свій господарський віз.

Тези про мирне співжиття всіх народів в одній великій, дружній сім'ї, не нові для нас. Теж і я писав про це й не в одній статті. У нас, українців, духове наставлення до такого співжиття все було і є. Хочемо жити в згоді з усіма народами, включно з російськими, але як рівні з рівними, як господарі на своїй, на землі вільній, новій.

BUY YOUR
EXTRA
SAVINGS
BONDS
NOW

PROTECT YOUR FUTURE

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

37)

Ось ми розвиваємо думку, що в Січі треба створити курс індивідуального вишколу. Ваша теорія свідомого хліборобства вже давно мені імпонувала. Ще в тюрмі ми перечитували ваші книги. І тут у нас якраз іде дискусія між так званими романтиками і реалістами, а б сказав позитивістами. Я переконаний, що війна скоро обернеться у фабрику машин і людського мозку. Наші засоби героїства будуть надто малі, щоб розв'язувати проблеми стратосферних летів і діяння визволеної атомової енергії. Це ще сьогодні майже міт, але ще кілька десятиків років... Ось я читаю стат-

тю в „Універзумі“, що атомова енергія це енергія недалекого майбутнього...

В залі було ще досить порожніх місць. Оркестра ще мовчить. Окремі люди сидять спокійно і розмовляють. Кальчук покладає кельнеру і попросив чаю з цитриною. Він спокійно і уважно слухає Тарнавського. Ці думки йому близькі, приємні і зрозумілі.

— Звичайно, — каже Кальчук. — Я готовий до ваших послуг. Я тільки не переконаний, як наш провід взагалі поставиться позитивно до наших теорій. До таких речей треба призвичаєння. А ви давно приїхали? — звернувся Кальчук до Гузара.

— Вчора.

— Що ж там у широкому світі?

— Що у світі. Напруження. Наростає буря, — коротко сказав Гузар.

— В Берліні явно думають і говорять про війну. І цікаво, що німці дуже бояться війни... Не можна розуміти, що власне змушує їх бути нетерпеливими...

До мови втрутився Тарнавський. — Ну, а як ви думаете? Може Гітлер створити союз зі Сталіном? — спитав він Кальчука.

— Виключно! — коротко відповів Кальчук. — Хіба лиш на хвилину... Сталін і Гітлер це антиподи не тільки нашої, але і всіх, решти, епох...

Гузар глянув на Кальчука. — У наш час, товаришу, нічого не виключено. Навіть таке, що ціла Європа вилетить у повітря. Це час магнетичних бур в ідеологіях. А пригадайте Рішельє, чи Фрідріха Великого, чи Катерину II, чи

Бісмарка... Чи не едналися вони з найбільшими противниками, аби тільки ствердити своє? А союз Наполеона з Александром?...

Кальчук слухав уважно. — Так, — каже він. — Я думаю, що Гітлер і Сталін будуть битися з почуття, а не з розрахунку.

— Сталін і якесь почуття! — каже Гузар... Це людина, складена з цифр...

— Математика може бути поезією, коли вона влізе в розум непокірливих. Там, де математика, там не може бути п'ятирічок...

— Тяжко з вами погодитись, — каже Гузар. — Плянування господарства це ніяка не поезія...

— Для зрозуміння речей до кінця не вистачить самої зовнішності. Треба дивитись і на наслідки.

— Бо росіяни просто незлізлі планувати, тому і такі наслідки... — Так чому якраз вони бе-

руться за не своє діло?

— Така їх вдача...

— Значить — ніякого розрахунку. Американці напевне вже давно закинули б цілу ту забавку в комунізм... Раз це не рентабельне...

— Ну одним словом, можна сказати, — каже Тарнавський, — що ваші міркування досить цікаві, щоб не передати їх далі...

До залі увійшов Кардаш у товаристві Чорного. Побачив Кальчука і тільки посьміхнувся. Після тихого сказав: — Коли повернувся? — Тількищо, — каже Кальчук. — Ну, як там? — питає так само Кардаш. — Гарзд... Я адволенний... — каже Кардаш і додає: — Між іншим... Маю для тебе завдання... Ти мусиш трохи помирити Кримського й Нову Сцену. Вони вже поважно зб'ються до вибуху війни, і про їх справу знають уже міністри в Празі... Робимо факфаклох...

— Я вже чув...

— Твоя місія відвідати міністрів і єпископа. Вірю, що це не легка справа... І ще одне: ти мусиш увійти у ближчі стосунки з приїздом...

— Ну? — Мусимо якось домовитись. Не можна весь час жити нервами і недовірям. В головах деяких людей повстають такі перебої думання, що це вже може бути загрозливим.

— Це твоя справа... — Я не потраплю. Тільки ти. У мене інколи шкунтигає логіка і брак потрібного слова. Всі ж решта — це просто люди нерви. Рогач, Кримський, Рогач... Це ж заводники...

— Розумію тебе... Я сам думаю над підсумком своїх вражень... Подібно синтезі... Сьогодні моя черга в „Говерлі“...

— О восьмій? Постають бути...

Кінчили. Тарнавський знов звернувся до Кальчука. — Хочу з вами поговорити окремо, — сказав він. — Думаю, що ми не відмовитимось...

— Навпаки. З-приємністю... Я тільки весь час дозв Хустом... — каже Кальчук, дивлячись на годинник, слухає одним вухом завзятою розмову Каліни, що оповідає про жіночу Січ.

— Не знаю, за що мене покарали інструкторством в жіночих Січі, — каже він. — З хлопом я все знаю... Крутнув ним, як хочу, і все в порядку... Але з жіночкою... Ні! Завтра голошу до коша і їду в поле. Там чоловік виваляється в болоті, а зате має нисту і незіпановану кров... З мене малий філософ...

— Власне, — каже Чорний. — Ну, знаєш, — каже Каліна. — Здобором утратився до цих справ людям, що зі звичайних жінок роблять янголів.

— Ми хочемо зробити з них тільки січовичок, — каже Чорний.

— В такому разі доручите це також Тарнавському. Він розуміється на психології... (Даліше буде).

Українські діти в англійських школах

Під теперішню пору нараховується у В. Британії 8 або 4 родинні табори, де живуть зі своїми дітьми українські жінки, які прибули сюди за своїми чоловіками — добровільними європейськими робітниками. З прибуттям дітей європейських робітників перед шкільною владою стало питання, як забезпечити дітей необхідним навчанням. Цю — на перший погляд — просту — проблему намагаються розв'язати двома різними способами: 1. створенням шкіл по таборах, де проживають діти, забезпечуючи ці школи англійськими вчителями та необхідними перекладачами, або 2. розміщенням європейських дітей по довірливих англійських школах.

Спроба розв'язати проблеми навчання другим способом застосована в родинному таборі Котінгам, коло Гудлоу. Всіх дітей у шкільному віці нараховується тут к. 160, а в тому понад 50 українських. Ані загальне число дітей, ані українських, не є постійне. Транспорти родил з Німеччини все ще прибувають, а з другого боку — гурти дітей разом з матерями переїжджають до інших родинних таборів, ближче місця праці своїх батьків, або таки на приватні приміщення. Більшість українських дітей згаданого табору вже кілька місяців, або й від самого початку шкільного року, навчається в довірливих англійських школах. Разом з балтійськими, вони приділені до двох шкіл першого і двох другого ступня. Опікуються ними під час дозвілля (в автобусах і залізницях) два українські і два латвійські перекладачі. Відношення англійських учителів і дітей до дітей європейських, зокрема українських, приємельське і повне зрозуміння.

Українські діти, які вже за своїми знаннями латинської азбуки, не дають себе випередити балтійським товаришам, починаючи від першого дня навчання. Гірше справа має на початках з цими дітьми, які шойно приїхали з Німеччини і знають лише українську азбуку або й не знають жодної. Все ж ці діти поконують швидко труднощі та по кількох тижнях зрівнюються з іншими.

Всі чотири школи, де навчаються наші діти, застосовують цю саму безпосередню методику навчання. Йдеться про те, щоб дітям можливо найменше перекладати англійську лекцію на іншу мову, байдуже рідну чи німецьку (більшість дітей розуміють та говорять по-німецьки). Кожний предмет, що про нього йде мова, повинен бути — по зможі — показаний дітям або нарисований. Якщо трудно його показати або зобразити, треба старатися описати його, пояснити як створюється до чого служить тощо. Цей останній засіб відноситься в головній мірі до обстрактних понять як нпр. приязнь, любов, злість, ненависть тощо. Шойно в крайньому випадку, по вичерпанні всіх засобів, учителя для пояснення вживають поміч перекладача.

Європейські діти (такого окреслення вживається для відрізнєння дітей наших робітників від англійських) перебувають майже цілий час навчання разом з англійськими, зокрема на таких дисциплінах, як рисунки, фізичні вправи, спів та учні роботи. Коли ж відбувається навчання предметів, як англ. мова, історія, географія чи рахунки, європейські діти, які ще не володіють достатньо англійською мовою, окремо мають лекцію англ. мови, щоб по її закінченні повернутися до гурту. Діти з опанованою англ. мовою весь час навчання перебувають разом з англійськими товаришами.

В загальному діти чужою мовою засвоюють далеко швидше, ніж дорослі, а майже цілком не перебуваючи в англійському середовищі ще більше прихильно процес засвоєння. Зразковий лекцій англ. мови для європейських дітей і школи в Госі відбулися 8.4 м.р. в британському радіо. Лекція викликала велике зацікавлення в англійському загальному середі, особливо серед дітей, чого доказом були численні графуляції і директорів шкіл за оригінальністю методу та подарунки й листи європейським дітям.

Перебування українських дітей в таборах, якщо трактувати справу з національного боку, має величезне значення. Перш усього на них видно

ПРАЦЮЄ ПОНАД СПІЛ: Так уявляють про свого президента Герберта Гувера, що він був по сцені як президент у часі великої економічної кризи, причому якої звалося на його адміністрацію. По нм, к відомо, прийшов Френклін Д. Рузвельт, що ніхто не хотів користуватися послугами Гувера, хоч багато людей цього доматилися і про це писали в пресі. Нині Гувер зайнятий великою справою, як перетворити ціле державне підприємство. Президент Труман уживав Гувера тоді і до інших великих справ. Відносини між ними загальною симпатією і повагою.

благородний вплив попереднього навчання в українських школах в Німеччині. Всі вони говорять добре українською мовою і горнуться до всього, що рідне. Саме це, що діти зібрані у таборах, дає їм тут змогу працювати над їх вишкленням в національному дусі без якихнебудь перешкод від англійської влади. Коли мова про табір Котінгам, то тут засновано рої українського пласту, діти власними силами влаштували концерт Шевченківський, а недавно виступали двічі з українськими танцями в довірливих українських школах.

Занедбані під національним оглядом діти, які живуть з батьками окремо від таборів, при байдужості або мало-свідомості батьків, такі діти не мають жодного контакту з рідною українською. А встановити опіку над ними українським духовним і громадським інституціям при такому стані також важко. — (У. Д.)

Мгр. Григорій Малець.

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВИДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Прощальна Промова Вашингтона—Занедбаний Документ

Нема такого американця, який не чув би про Прощальну Промову Вашингтона, яку він вголосив року 1796, кінчаючи свою другу — і останню — каденцію, як президент Злучених Держав. Проте, зі всіх історичних документів вона належить до тих, що їх найменше читають. Її часто перекручують, або помилково пояснюють, головні на основі того, що в кінці тої промови Вашингтон остерігав американців перед творенням неконечних потрібних союзів з чужими країнами. Це слушне застереження, як і доводи до нього, висунути Вашингтоном, довгими роками вважалися доказом того, що він був проти всіх союзів з чужинцями. Це є хибний погляд, який донедавна мав великий вплив на американську політику.

Сьогодні багато американців знає, що Вашингтон зробив застереження проти таких союзів тоді, коли вимушування в справі великих європейських держав загрозувало би самої існуванню молодого республіки з населенням біля 4 мільйонів, небезпечно притиснутою до східного побережжя величезного континенту. Проте, більшість американців не доглянули того факту, що в двох — третини своєї промови президент Вашингтон висловив думки, які мають значення і в сучасному.

„Розглядаючи справи, які можуть непокоїти нашу країну“, казав Вашингтон, „треба звернути належну увагу на географічну дискримінацію, на такі означення як Північна й Південна, Атлантична й Західна — з того дехто може роздумувати віру в те, що на місцях існує дійсна різниця інтересів і поглядів“.

Говорячи про Конституцію Злучених Держав, яка в 1796 році мала за собою шойно сім років, Вашингтон казав: „Наколи на думку людей і шось злого в розпреділенні або зміні влади, то треба це направити в спосіб, вказаний в Конституції. Але не робити ніякої зміни шляхом насильства, узурпації, бо... це є звичайно та зброя, якою нищать вільну владу“.

Вашингтон закликав американців триматися релігії. Він казав, що зі всього, що „веде до політичного добробуту, релігія і мораль дають незамінну підтримку. Будьмо обережні в потураних думках, що мораль можна втримати без релігії“.

Він радив американцям підтримувати „як справу першорядну установи для загально-

го поширення знання. Відповідно до того як державний устрій надає силу громадській опінії, є важним, аби громадська опінія була свідомою“.

В справі державних витрат Вашингтон радив уникати надмірних витрат плеканням миру, але попереджав своїх слухачів, що, своєчасні витрати на підготовку до небезпек часто запобігали багатьом більшим витратам на її усунення“.

Домагаючись „справедливого і приязного відношення“ до всіх держав, Вашингтон остерігав американців, що „надмірна прихильність до якоїсь одної держави і надмірна неприязнь до другої примушують бачити небезпеку тільки з однієї боку і застосовують, а навіть підтримують впливи з другої“. Коли приклин своєї промови, Вашингтон говорив про закордонні взаємини, він не висловлювався проти всіх союзів з іншими державами — він застерігував проти сталих союзів, як противників нашої „правдивої політики“. Він ставився прихильно до „тихчасових союзів в надзвичайних випадках“.

Закінчив свою промову такими словами: „З приємністю чекаю на своє уступлення... коли серед своїх спів-громадян зможу радісно поділяти впливи добрих законів під свободною владою“.

Загальна Рада.

ТЕЛЕФОНІЧНА СЛУЖБА В СТЕЙТІ НЬО ДЖЕРЗІ ЗА МИНУЛИЙ РІК.

Телефон Бел Компані стейту Нью Джерзі випустила в світ звіт з своєї діяльності в минулому році. З нього показується, що в 1948 році населення стейту вживало телефонічного зв'язку понад два мільйони разів. Нових телефонів встановлено в тому році 127,527, а всіх телефонів досі в стейті 1,425,059. Тому, що підприємство дістало забагато замовлень на нові телефони, управа не була всилі всіх виконати і буде працювати над ними ступенев. Кошти підприємства зростають з місяця на місяць і тому компанія мусить збільшати свій закладовий капітал.

ІРИНА АРТИМ ПРОЩАННЯ

ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ в кольоровій окладці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

УВАГА! — НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ СЕСТРИЦТВА ПРЕЧ. ДИВІ МАРІ, при допомозі театрального гуртка „ПРОМІНЬ“, ПРІДСТАВЛЕННЯ ПОЛУЧЕНЕ З ЗАПУСТНИМ БАЛЕМ В НЕДІЛЮ, 6. БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1949 РОКУ В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ГРОМАДИ 334 Схід 14-та вулиця в Нью Йорку. Першорядна музика вдовольнить Вас усіх! Початок у год. 6-їй вечір. Вступ 75 центів. Величавий Громадський! Згадайте Сестрицтво, знайте всім з ширю української гостинності, тому в цим разом доложити всіх старань, щоби гостиня випала якнайкраще. Спішіть всі, приходить, на час, а певно буде вдовольнені! За гарну й вдовольночу забаву ручити Комітет Сестрицтва.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВ. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, ВІД 234 У. Н. СОЮЗУ, В 40-ї РОКОВИНИ СВОГО ІСНОВАННЯ

Величавий Ювілейний Бал В НЕДІЛЮ, 6. БЕРЕЗНЯ 1949 РОКУ (Sunday, March 6, 1949) В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМ ДОМІ 214-216 Fulton St., Elizabeth, N. J.

Початок у годині 7. вечір. Вступ 75 центів. Музика by Bob Kinsell & His Orchestra Товариство просить всіх з Елізабет і околиці, як старших так і молодіж, прийти на це Ювілейне Святю та разом, як одна родина, весело забавимось, а за добру і чесну забаву ручити Комітет.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Нотатки з совєтської преси.

Збільшення кримінальної відповідальності. Постановою Верховної Ради СРСР, збільшено кримінальну відповідальність за насилування. Насилування каратиметься ув'язненням в „повно-трудовах“ таборах на 10—15 років. 15—20 роками табору каратиметься неповнолітніх або групові насильства.

Треба було аж 30 років випльовання совєтської „моралі“, щоб акції видати таку постанову...

Дальше грабують ліси. Закарпатський обласний комітет партії повідомив, що 29. грудня м. р. Закарпатлістром виконав план 4-го кварталу заготовлі лісу на 162%, лісовироблення — на 105%. Понад річний план вивезено десятки тисяч кубометрів дерева.

Звіт про „надпильнове“ нищення лісу здали також органи партії Волині.

Цитруси в Україні. Цього року ряд колгоспів в районі Одеси починає розведення цитрусів. Основним способом вирощування дерев буде спосіб траншейний. Протягом весни в області має бути посаджено 10,600 цитрусових дерев.

Вирощувати субтропічні культури почнуть у цьому році також на Вінничині. Навесні в придністровських схилах мають висадити 1,500 цитрусових рослин.

Напередодні „ленінських днів“. В усій Україні напередодні 25-річчя смерті Леніна читаються лекції, бесіди, присвячені життю і діяльності засновника більшовицької держави. Зокрема пильну підготовку до зустрічі „ленінських днів“ поведено в західних областях. У Львові влаштовано ряд виставок, де зібрані різні документи та література про Леніна.

Музей Т. Шевченка в Києві. В Києві готується до відкриття державний літературно-художній музей Т. Шевченка. В 21 експозиційних залах буде розміщено близько 3,000 експонатів. 13 зал присвячено життю і творчості поета. Щоб підкреслити „добродійний вплив“ панування більшовицької влади на розвиток української культури, дві залі музею будуть показувати, як за часів царизму заборонялось вшановувати пам'ять великого поета, 6 зал — як народи СРСР під більшовицькими панують цю пам'ять. Звернено увагу на те, аби показати можливо найбільше перекладів творів Шевченка на мови інших народів СРСР та на мови слов'янських народів, які формально ще мають право називати себе самостійними.

Філармонія в Дніпропетровську. Недавно в місті відкрито обласну філармонію. Дарма, що місто нараховує кількост тисяч мешканців, концертна зала вмщуватиме всього 700 слухачів.

Іспити у високих школах. У 159 високих школах УРСР складають іспити к. 130,000 студентів. Як пише „Радянська Україна“, студенти виявляють „глибоке знання“ предметів, переважна більшість студентів одержує відмінні та добрі оцінки.

Новий „народний герой“. З припалою порохоми складу „героїв“ російської історії часів царизму у більшовицькій владі відкопала і поставила до поклоніння ще й адмірала С. Макарова. В Миколаєві, звідки походив Макаров, влаштовано вчорастість з нагоди уродження цього „геніального фльотоводця“. На підприємствах, учбових закладах провадяться бесіди і лекції, „присвячені славним традиціям“ російської фльоти і діяльності адмірала Макарова.

Спеціального поємаку святкування роковин народження адмірала Макарова, відомого з російсько-турецької війни 1877-78 рр., набувають на тлі святкування інших роковин, а це визволення Болгарії з-під панування Туреччини. Для підкреслення російських „заслуг“ у визвольній боротьбі слов'ян, в Софії наказали вшанувати 71 роковини вступлення російських військ у столицю Болгарії. Це ще один зайвий доказ, як дбайливо віджипились більшовицька влада стілі форми російського імперіалізму. — (У. Д.)

Оцим ділимось сумною вісткою з українським громадянством, що

Проф. Д-р ІВАН РАКОВСЬКИЙ,

останній голова Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, помер в Ньюарку, у стейті Нью Джерзі, З.Д.А., в понеділок, 28. лютого 1949 р.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 4. березня, в 9. год. ранку, з похоронного заведення Литвіна й Литвіна, під ч. 801 Springfield Ave., Irvington, N. J., до української катол. церкви св. Івана при Мортон Ст. в Ньюарку, де в год. 10 ранку відправиться заупокійна Богослужба. На цей сумний обряд запрошує Вп. Земляків РОДИНА: удова Софія, син Мирослав.

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ відділу 21-го в Брукліні, Н. Й. відіграні будуть дуже гарні представлення

„Повоєнна Любов і Мандрівні Цигани“ В НЕДІЛЮ, 6. БЕРЕЗНЯ 1949 РОКУ (Sunday, March 6, 1949)

В УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ДОМІ 216-218 Grand St., Brooklyn, N. Y.

По представленню буде Запуста Вечеря і весела забав.

Початок у год. 5. пополудні. — Вступ на це все \$2.00. Союз Українок запрошує всіх, старших і молодіж, з Брукліна і околиці, прийти громадно на пущення та налюбуватись гарним представленням і весело забавитися при запустній вечері, так, що всі будуть задоволені. Комітет.

„БЕЗХАТНИЙ“ НОВА КНИЖКА

Написав — О. ЛУТОВИЙ. Повість з життя українців у Києві в длох частинях. Нагороджена „Літерат. Конкурсом“ Укр. Народ. Союзу З.Д. Держ. в 1945 році. 300 СТОРІН ДРУКУ. ЦІНА \$2.00. Замовлення слати до: "СВОБОДА" P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВІДДІЛ НАУКОВОГО Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА ТА ОБ'ЄДНАНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НЬО ЙОРКУ

ВЕЛИКЕ ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО

75-ЛІТНЬОГО ІСТНУВАННЯ НАУКОВОГО Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА в неділю, 13. березня - Sun. March 13, 1949

В САЛІ ФЕЙШОН ІНСТИТУТ (FASHION INSTITUTE)

225 WEST 24th STREET, NEW YORK.

В ГОДИНІ 6-їй ВЕЧОРОМ

Ювілейне Святю буде складатися з двох частин: РІЧНОГО НАУКОВОГО ЗАСІДАННЯ Американського Відділу НТШ зі звідомленням президентки Американського Відділу НТШ проф. М. Чубатого та рефератами членів Товариства: Проф. Е. Машинга, проф. Шугаського та д-ра М. Сенкуса. З ЮВІЛЕЙНОГО ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО АКАДЕМІЇ, в часі якої виступить геніяльна піаністка ЛЮБКА КОЛЕСА. Крім того візьмуть участь в Академії: сопран Поліна-Лісогрі, баритон О. Степура, артист київського драматичного театру І. Колосів та великий хор церкви св. Юра під управою диригента Т. Онуфріка. — При фортепіані Ольга Дмитрієва.

Білету по \$1.50, \$1.00 та \$0.75 вже продаються в склепах П. Задорського, Сурма, Арт Мол 181 Друга Евея, в Українській Кооперативі 76 Тейс Вул., в склепі П. Ікаловича 391 Іст 10. вулиця, та по товариствах Нью Йорку. — Зпова Нью Йорку білету замовляти на адресу: Scientific Shevchenko Society, 50 Church St. S. 252, New York 7, N.Y.

Початок точно година 6-та. По годині 6.05 сая буде замкнена до скінчення першої частини.

Для віддання пошани трьом поколінням українських корифеїв духа, що своєю мовольною працею виконували українську націю по Заповіті Тараса Шевченка, прохався всі товариства Нью Йорку взяти участь з прапорами. Прапорщики мають явитися в годині 5.30.

З огляду на загально-національний характер тогорічного Ювілейного Шевченківського Свята прохався не улаштовувати в цим році окремих публичних Шевченківських Свят.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Свято Державності.

Відділ 14 Українського Золотого Хреста мав честь виступити у себе 4 лютого визначного гостя, п. Ю. Ревая, бувши посланцем до чеського парламенту і міністра Карпатської України, який на запрошення Філії Укр. Конгр. Комітету в Дітройті, виступав з рефератом на Св. Державності.

Голова У. З. Х., пані Ігнатюк, привітала Шановного гостя короткою промовою та попросила його, щоб поінформував членів, в яких обставинах працювала українська жінка в часах Карпатської України і як задалеко були освідомлені українські жінки в тих часах.

Шановний промовець насамперед похвалив У. З. Х. за наглядну поміч, яку відділ 14 посилає в часах повстання Карпатської України, як в грошах так і в натурі (убрання і обув). Заки повстала Карпатська Україна, казав бесідник, Закарпаття було дуже мало освідомлене, бо шістьсотлітнє панування мадярів, а потім чехів, вплинуло на національний розвій нашого народу відомо. Ми мали досить поважне число інтелігенції, але вона перейшла на сторону мадярів і навіть до українства не признавалася. Багато з нашої інтелігенції забуло рідну мову і українську культуру.

Тому, коли перед повстанням Карпатської України засновано щоденний часопис, який мав за завдання освідомлювати широку масу українців, відразу повстали великі труднощі у видаванні. Цензура часто конфіскувала його, а по більшій частині він виходив з білими плямами, та все таки ми дотримувалися його видавати. Оскільки завдяки тому щоденникові і деяким інтелігентним особинам, освідомлюванням закарпатців поступало невпинно вперед так, що перед повстанням Карпатської України були освідомлені однакові, як жінки, так і чоловіки, а навіть у відбудові Держави брали участь жінки поруч чоловіків, почавши від молодих дівчат, а скінчивши на бабусях.

Коли прийшло до голосування і вибору державних мужів К. У., всі вони пішли голосувати на своїх провідників, а навіть пішли голосувати русофіли. Кореспонденти чужих держав навіть дивувались, що українські маси колективно і одногласно голосували на своїх людей. Деякі села і містечка вивисували білі прапори на знак, що дана місцевість буде голосувати виключно на українців.

Тоді загомоніла по всіх усядах українська мова, а мадярська пішла в забуття...

Одначе мадяри не могли з тим погодитись, що „найвір-

ніший нарід" відійшов від них і створив свою власну, незалежну державу. Тому виступили проти нас збройною, великою силою, включно з тяжкою артилерією і танками. Чехи мусили бути в змові з мадярами, бо коли мадярська армія зближалась до границь К. У., чехи посідали на свої танки і утікли, хоч чеський генерал заручив президентові о. Волошину, що буде боронити збройно К. У., якби мадяри напали на неї.

Український нарід, не маючи зброї, ні артилерії, ні танків, ні літаків, проте боронив свої землі до останнього. Молоді і старші боролись в рядах Січовиків хто чим міг. І хоч нарід програв війну з мадярами, але історія високо оцінить героїства нашої молді та її безмежну посвяту. Самий граф Телекі сказав пізніше, що українці з Закарпаття нанесли Мадярищині найбільшої шкоди.

По промові Гостя була перекуска, в часі якої промовляв ще п. М. Шустакевич, пані Курілова, пані А. Левчук і інж. Ів. Дячун.

Також перепроведжено збірку і по відтягненні видатків передано на фонд Філії Укр. Конгр. Комітету \$10.

Анна Левчук, писарка.

БОСТОН, МАСС.

Коліяда на поміч скитальцям.

Наші молоді дівчата, що гуртуються в товаристві Дочки України, ходили з коліядою підчас Різдвяних Свят, щоб призбирати дещо на поміч скитальцям. Це були такі: Юлія Зінко, Оля Петрейко, Олеся Петрейко, Олена Ярош, Адела Пашак, а возив їх Петро Гринченко (всі вони є членами У. Н. Союзу).

Коліяду зложили: Іван Загоруко з Вермонт прислав поштою \$25; по \$5: Данило Борнік, Йосиф Костецкий, Петро Мороз, Петро Боднар; Василь Мигован \$3; по \$2: В. Осадца, М. Матукас, К. Косован, П. Улашкевич, А. Гримак, І. Гуцуляк, Н. Давискиба, М. Давискиба, М. Шеллівська, Ст. Бойко, А. Федірко, М. Мельник, Г. Костецкий, Г. Зварич, С. Музика, д-р о. Сидор, О. Школяр, С. Кучер, Г. Горчаковський, С. Ярош, Д. Кузьм, М. Сілівська, М. Козулькевич, А. Шука, М. і П. Савкевич, П. Полович, С. Захаревич, Г. Петрейко \$1.50; а по \$1: Д. Пашак, І. Зінко, П. Шемета, М. Магданій, А. Борнік, А. Сепарт, М. Вонс, С. Дардінська, Ф. Барилко, Н. Оліс, А. Шафранська, В. Берестецкий, Ф. Дайвид, А. Шеллівська, М. Гримак, С. Лоник, А. Пашак, І. Купчик, О. Сенері, І. Масний, А. Івашко, А. Стець, А. Прухницький, Марія Зварич, С. Савкевич, Д. Гаранджук, І. Одоморук, М. Коланська, М. Захаревич, П. Костецкий, М. Мусьяловський, М. Вонс, А. Бердильська, К. Січкорі, О. Федорович, М. Оверко, К. Штогрин, С. Медвідь, В. Піняк, Т. Юськів, М. Ярош, К. Зінковська, А. Виноградник. Разом \$149. — Всім жертводавцям, котрі приймали коліядників, широко дякуємо.

Микола Давискиба.

МАБУТЬ І ЦЕ НАЛЕЖАЛО ДО ІНСПЕКЦІЇ.—Зліва бачимо, як Кенніт С. Ройел, секретар армії, переводить інспекцію американських збройних частин в Японії, випробовує, як смакує „дай“ з яблуком, поданий йому в кухні 27 полку піхоти 25 дивізії. Кажуть, що так йому засмакував, що забув скинути капелюха... Зправа це ген. Вільям Б. Кін, командант дивізії. Секретр уже повернувся до Вашингтону і зложив звіт з інспекції. Виглядає, що там усе в порядку.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.М.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За списками чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на поглядження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,303 6) Калимон Насті і Параски з дому Панькович з с. Куманча (Сянж) від Шпак Юлії.

17,304 Кульчицька Ольги (Андріїшин) з с. Кульчиці Шляхецької (Самбір) від Мошастирська Ольги.

17,305 Бибель Михайла, Миколи і Івана брата Юрка, Шкирпан Івана, Філяк Василя з с. Бабинці від Бибель Антонини д. Степана з с. Воловець (Горлиці).

17,306 Братусь Івана і Магди, Торський Миколи з с. Унятич (Дрогобич) від Хомяк Теодора с. Івана.

17,307 Олійник Петра, Захарчук Михайла від Олійник Володимира.

17,308 Розначук Юрка з с. Вербовець (Косів) від Мамчур Михайла.

17,309 Баран Петра від Баран Кирила з с. Суходолі (Бібрка) с. Петра і Марії з дому Колодій.

17,320 Волянський Йосифа, Івана, Олександрі, Олени і Марії з Добромиля від Цар Марії Білинська.

17,321 Килл Мелхіора з с. Кухова (Мукачів, Закарп. Україна) від Килл Себастьяна.

17,322 Поліщук Демид с. Данила, Боднар Пилипа с. Антона з с. Суховоля (Камінець Поділь.) від Поліщук Антонини.

17,323 Амброс Катерини і Анни з с. Любимця Старого (Любачів) від Амброс Марти зам. Петричук.

17,324 Меаета Дорки з с. Черносів (Перемишляни) від Лос-Мандюк Розалії.

17,325 Венгловський Федора і Софії з с. Миків (Сянж) від Венгловський Миколи.

17,326 Федик Ірарія з с. Устя Зелене (Бучач) від Федик Михайла.

17,327 Глушук Федя і Даміана з с. Угрінів (Луцьк, Волинь) від Глушук Павла.

17,328 Андрушук Юрка з с. Стебника (Дрогобич) від Андрушук Василя.

17,329 До таборних управ: Просіть повідомити по таборах, що за Музика Теодором с. Юстини і Миколи з с. Чижів (Золочів) пошукує з Америки Музика Евдокія зам. Богач. Голоситись на ч. 17,329.

Голоситись на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. Box 1661, Philadelphia, Pa.

Хто бажає, щоб прислано ним оголошення було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. Box 1661, PHILADELPHIA, PA.

Хто бажає, щоб прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1-цаль в одній колоні коштує \$1.00.

Адм. „Свобода“.

ТАРЗАН, ч. 2043. Знак згоди.

ALL NIGHT LONG THE JUNGLE LORD SAT STUPIFIED AT HIS LOSS.

ROUSED BY THE MORNING BREEZE HE BEGAN TO PACE THE BEACH.

ONE LONE BANKNOTE THAT HAD LAIN CONCEALED DURING REZIK'S FRANTIC SEARCH WAS WAFTED ON THE BREEZE...

AND FLUTTERED DOWN THE CLIFF. STARTLED AT THIS UNUSUAL OCCURRENCE, TARZAN SPRANG FOR IT.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАРЯ-АЛЬМАНАХА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторін друку і містить багато оригінального, цікавого, вартісного, інформативного матеріалу з різних ділянок американського і українського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„СВОБОДА“

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

ЗМІНИ В ПРИЗІДІ ТРАНСПОРТІВ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

В повідомленнях про приїзд чергових транспортів нових імігрантів в останньому заповіджено деякі зміни. Пароплав „Марін Шарк“, що мав причалити до порту в Нью Йорку 2-го березня, причалить дня 3-го березня в год 9:30 рано до причалу при 21-й вулиці. Знову „Марін Флешер“, що вихав 26-го з Гамбургу та на якому їде 189 українців, причалить не до порту в Бостоні, як початково повідомлено, але до Нью Йорку в наступний виторок, 8-го березня.

„ОПІНІОН“ ВИХОДИТЬ ПЯТИЙ РІК

Одинокий в Канаді в англійській мові український журнал „Опініон“ із січневим числом починає п'ятий рік свого існування. Перші числа виходили в 1945 році в Лондоні. З поверненням українсько-канадських ветеранів до Канади, цей місячник почав виходити в Вінніпегу з початком 1946 року. Перша назва журналу була „Нюлзетер“, яку змінено на „Опініон“ з початком 1947 року. Його видає Союз Українських Канадських Ветеранів, який має канцелярію під числом:

515B McIntyre Block, Winnipeg, Man.

Союз українських Канадських Ветеранів і „Опініон“ повстали завдяки допомозі Комітету Українців Канади, який опікувався кантиною для українських воєнів в Англії підчас останньої війни. КУК зацікавлений працею СУНВ, і рекомендує „Опініон“ українцям, бо він одинокий речник в Канаді української національної справи в англійській мові. Редагує цей цінний журнал Антон Яремівич, бувший відповідник Фонду Допомоги в Європі, а тепер студент прав у Манітобському університеті.

Ветерани також ведуть ще одну важну ділянку. Вони зби-

рають спис всіх українців (около 40,000), які служили в канадських військових формаціях у часі Другої Світової Війни. У цьому ділі СУКВ залуговує на підтримку цілого українського громадянства. Ім на зустріч повинні піти ветерани, родичі і кривні ветеранів і світські та церковні організації. СУКВ із помічю КУК-а, має на меті видати книгу про участь українців у канадському воєнному зусиллі.

ПОШУКУВАННЯ

ІВАН СУХИН пошукує АНДРІЯ ЗАЙЦЯ з села Телешини Снина, пов. Лисько. Прошу тих, котрі його знають, або він сам, подати його адресу до:

JOHN SUCHY 533 Wilson Ave., Cambridge, Pa.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697. Острі я довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкіри, Х-Рай, Роздуття жм лікуємо без операції. Переводимо а налізю крові для супружних дозволів. Офісні години: в будні 10-7 P. M. В неділі: 11-1 P. M.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

КАЛЕНДАРІ НА 1949 РІК. Календар-Альманах У.Н.С. \$1.00 Народний Календар (красивий) 1.00 Календар Праці з Браулії 75 Календар Провінції 1.00 Кал. Укр. Родина 60 Кал. Українського Народу 60 Кал. Альманах Н. Шпак 60 Кал. Веселий „Ліра Миколи“ 45 Хто замовляє більше як два календарі перешли не платити. Як менше то додайте 10-ц на один календар. SURMA 11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

РЕАЛЬНОСТІ

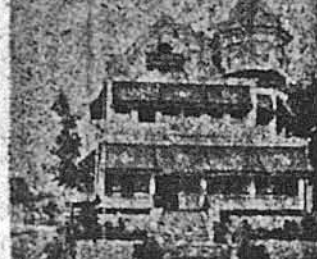
НА ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТІ

1 акер землі, 2 доми, один на 6 кімнат, другий на дві великі кімнати і гараж. Також 2 інші нові будинки. Молодий сад, 53 дерев. Діючі з ренти і саду \$800 річно. Реальності ці є в East Brunswick, N. J. Голоситись:

MIKE WERCHOLAK R. F. D. 1, New Brunswick, N. J.

IVAN FRANKO'S "MOSES"

Trans. by Waldimir Semenyas With a biographical sketch of Ivan Franko by Stephen Shumeyko. Price 50 cents

Comfortably air conditioned LUTWYN & LUTWYN UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, N. J. and IRVINGTON, N. J. Res. 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО

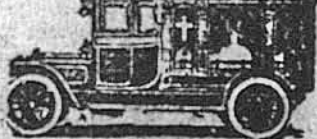
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК зарплатя потребила до \$150 ціна та інше як ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals at low as \$180. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМІ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОКН, БРОКЛІН, НЬЮ ЙОРК і ОХОЛДІНГ

129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2668

Branch Office and Chapel 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 185 St.) BROOKLYN, N. Y. Tel.: MEtropolitan 5-0975

Let's sing!

THE FIRST EDITION OF **Selected Ukrainian Song** with original UKRAINIAN TEXTS AND ENGLISH ADAPTATIONS

Translated into English by HONORE EWACH Music arranged by P. A. PAUSH

The album consists of following songs: Весілка — Spring Song Як почути вночі — Lover's Sorrow Дівча в снігах стояло — Sally's a Flirting Пропала радість — My Love has Betray'd Me Чи є в світі молоділля — Anna's Rosy Cheeks Взяв би я банану — Lover's Serenade Білий вітрил — A Lovers Maiden's Song Стоїть гора високая — A Reverie Солов'їно — Love's Call Рече та стогне — By the Dniester.

Price \$1.25.

Send your order to: **„СВОБОДА“** P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Цілу ніч просидів долодар

джунглів поражений втратою.

Розбуджений подувом ра-

нішнього вітру, він прохо-

джувався по березі.

Аде один самотній банкнот,

якого не спостеріг Редзік під-

час свого пошукування, під-

летів вгору підчас вітру...

...і злетів наді з скарли. Для

Тарзана це було щось незви-

чайне й тому він скочив за па-

перовим грошем.